арганізацыі вольнага часу належыць выконваць задачы абагульнення вопыту, яго сістэматызацыі і аналізу з пункту гледжання адпаведнасці яго патрабаванням часу, навізны, арыгінальнасці і выхаваўчай актыўнасці.

Адным з найбольш актуальных пытанняў застаецца падрыхтоўка навукова-метадычных супрацоўнікаў. Недахоп, а часцей адсутнасць спецыялістаў з адпаведнай кваліфікацыяй, падрыхтаваных да тэарэтычна-аналітычнай і інфармацыйна-метадычнай дзейнасці, здольных збіраць, сістэматызаваць, апрацоўваць і распаўсюджваць прафесійную інфармацыю, адбіваецца сёння на якасці культурных праграм, на дзейнасці устаноў культуры.

Трэба падкрэсліць, што дзякуючы рабоце абласных навукова-метадычных цэнтраў народнай твор-часці і цэнтраў культуры па арганізацыі вольнага часу сёння адбываюцца разнастойныя сацыяльна-культурныя мерапрыемствы, праводзяцца шматлікія фесты-валі, конкурсы, святы. Па ініцыятыве супрацоўнікаў гэтых цэнтраў ажыццяўляецца адраджэнне народных традыцый і звычаяў. Захаваць навукова-метадычныя цэнтры -- значыць забяспечыць пераемнасць і паслядоўнасць у развіцці народнай творчасці і дзейнасці устаноў культуры па арганізацыі вольнага часу.

Асобая ўвага членаў савета была скіравана на пытанні ажыццяўлення рэспубліканскай праграмы «Спадчына». Так гістарычна склалася, што зварот да вытокаў нацыянальнай культуры і адраджэнне яе -- справа амаль што новая і надзвычайна складаная. Як адрадзіць і ўкараніць у сучасны сацыяльна-культурны працэс традыцыі і звычаі, якія спакон веку былі на Беларусі? Як захаваць і забяспечыць існаванне тых здабыткаў нацыянальнай культуры, якія складаюць нацыянальна-этнічныя асаблівасці беларускага народа? Спецыялістаў з навукова-метадычнай падрыхтоўкай дзеля ажыццяўлення пастаўленай дзяржаўнай задачы таксама вельмі мала. Многія практычныя работнікі на сённяшні дзень не да канца разумеюць мэты і задачы дзейнасці устаноў культуры па арганізацыі вольнага часу. Між тым з іх боку адчуваецца зацікаўленасць у павышэнні прафесійнага майстэрства і самаўдасканаленні, што было відавочна пры знаёмстве з вопытам работы ўстаноў культуры рэспублікі.

Вырашэнню вышэйзначаных праблем, на агульную думку ўдзельнікаў савета, можа ў значнай меры садзейнічаць стварэнне прафесійнага перыядычнага часопіса па праблемах народнай творчасці і дзейнасці па арганізацыі вольнага часу.

Грыгаровіч Я.Д.,
дацэнт

АСНОЎНЫЯ НАКІРУНКІ ДЗЕЙНАСЦІ САЦЫЯЛЬНАГА ПЕДАГОГА

З пераходам грамадства да рынкавых адносін і з'яўлення сацыяльна абяздоленых у матэрыяльным і духоўным сэнсе людзей узнікае настойлівая патрэба ў стварэнні механізмаў і інстытутаў іх абароны, умоў для нармальнага, гарманічнага існавання ў асяроддзі сабе падобных. Гэтым ва ўсім свеце займаюцца службы сацыяльнай дапамогі насельніцтву, аб'ядноўваемыя адным тэрмінам -- сацыяльная работа (ці сацыяльнае выхаванне).

Слова «сацыяльны» паходзіць ад лацінскага «socialis» - абшчыны, супольны, агульны. Па сэнсу да яго блізкія беларускія словы: суполка, талака, зямляцтва, словы, якія абазначаюць назвы канфесійных, нацыянальных, рэгіянальных аб'яднанняў людзей для сумеснай жыццядзейнасці (працы, адпачынку, духоўнай еднасці і інш.). Маючы мноства напрамкаў дзейнасці (медыцынская, юрыдычная, фізкультурна-аздараўленчая, экалагічная, ці, як яе называюць у свеце, валеалагічная, сацыякультурная, ці анімацыйная, віктымалагічная і інш.), сацыяльная педагогіка аб'яўляе сваім галоўным канцэптуальным палажэннем прымат асобы. А галоўны прынцып яе -- нацыянальна-рэгіянальны: стварэнне сістэмы службаў сацыяльнай дапамогі насельніцтву ў соцыуме, зместам дзейнасці якіх з'яўляюцца самакіраванне, самаарганізацыя з мэтамі задавальнення патрэб і схільнасцей чалавека ў межах абшчыны, суполкі, зямляцтва, канфесіі, сям'і на аснове традыцыйнай культуры і нацыянальных асаблівасцей індывідаў.

Гэтай працай займаецца сацыяльны педагог -- чалавек, арыентаваны на працу з усімі катэгорыямі дзяцей і дарослых, з сем'ямі і рознымі аб'яднаннямі людзей. Зыходзячы з ідэі прымату асобы, ён імкнецца экстрапаліраваць патрэбы і інтарэсы асобнага чалавека ў патрэбы суполкі, групы, з якой працуе. Асноўная сфера дзейнасці сацыяльнага педагога -- «асоба ў асяродку», «асоба ў сітуацыі», «асоба ў сям'і», г.зн. вывучэнне, дыягностыка і карэляцыя індывіда без адрыву ад звычайнага традыцыйнага асяродка. Галоўнае пры гэтым не «зрабіць за яго», забаўляць, весяліць пасіўную асобу, назіраючую за дзейнасцю сацыяльнага педагога, ці навязваць ёй свае меркаванні, а дапамагчы чалавеку знайсці сябе, развіць свае здольнасці, арга-нізаваць дзейнасць для душы і па душы, дапамагчы захаваць свой гонар, нягледзячы ні на якія цяжкасці і змену няўстойлівых палітычных амбіцый улад.

У функцыі сацыяльнага педагога ўваходзяць таксама і арганізацыя той ці іншай дзейнасці асобы, адаптацыі да яе, дапамога ва ўзаемаадносінах з медыцынскімі, адукацыйнымі, культурнымі, спартыўнымі, прававаымі ўстановамі, грамадскімі і іншымі

БІБЛІЯТЭКА
Беларускага універсітэта культуры
№ 299558

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

арганізацыямі, уключэнне чалавека ў сацыяльную работу, у сумесную працу, у функцыянаванне розных сацыяльных інстытутаў. Сацыяльны педагог выкарыстоўвае пры неабходнасці ўвесь арсенал абароны правоў і інтарэсаў чалавека, дапамагае яму будаваць адносіны з іншымі людзьмі і ўстановамі.

Відавочна, такі аб'ём працы не пад сілу аднаму чалавеку, і таму сацыяльны педагог пры падрыхтоўцы атрымоўвае веды ў пэўным накірунку дзейнасці, якім ён і займецца ў сацыяльнай рабоце. Так, наш універсітэт рыхтуе сацыяльных педагогаў у сферы вольнага часу, сацыякультурнага, ці, як яго называюць у Еўропе, у сферы анімацыйнага накірунку (anima--душа). Брэсцкі педагагічны інстытут імя А.С.Пушкіна рыхтуе сацыяльных педагогаў фізкультурна-аздараўленчай сферы, Мінскі педагагічны універсітэт -- адукацыйнай. Неабходна мэтанакіраваная праца па арганізацыі падрыхтоўкі сацыяльных педагогаў медыцынскага, прававога, віктымалагічнага і іншых накірункаў.

Сацыяльнай педагогіцы належыць будучыня. Зараз большасць краін Еўропы перажывае своеасаблівую сацыяльна-педагагічную эру, хаця склалася сістэма гэтых службаў ужо на пачатку XX стагоддзя. Беларусь, як еўрапейская краіна, не можа быць у баку гістарычнага развіцця і рана ці позна ўключыцца ў сістэму сацыяльных працэсаў. Але лепш раней, бо ад гэтага ў значнай ступені залежыць жыццё грамадства.

Самерсава Н.У.,
аспірантка

ПАДРЫХТОЎКА БУДУЧЫХ САЦЫЯЛЬНЫХ ПЕДАГОГАЎ ДА ЭКАЛАГІЧНАГА ВЫХАВАННЯ ДЗЯЦЕЙ І ПАДЛЕТКАЎ

Сацыяльныя педагогі арганізуюць сваю дзейнасць з улікам умоў рэальнага соцыўму. Змест гэтай дзейнасці тычыцца эканомікі, палітыкі, ідэалогіі, культуры і іншых сфер нашага жыцця. Але найбольш жыццёва неабходным для Беларусі з'яўляецца вырашэнне экалагічных праблем. Для таго, каб чалавецтва магло забяспечыць сабе ўмовы для развіцця, неабходна навучыцца рэгуляваць і накіроўваць свае дзеянні, не парушаючы ўмоў экалагічнага існавання. Гэта стане магчымым, калі ў чалавека з дзяцінства будзе сфарміравана маральна-экалагічная свядомасць. Пад ёй мы разумеем сукупнасць ведаў, перакананняў, уменняў дзейнічаць у прыродзе так, каб праблемы суадносін прыроды і грамадства садзейнічалі прагрэсу чалавецтва.

У рэспубліцы і раней рабіліся намаганні па арганізацыі сістэмы экалагічнага выхавання і адукацыі: распрацоўваліся праграмы стварэння і дзейнасці натуралістычных клубаў, навуковых суполак, дамоў прыроды і гэтак далей. Аднак да дзейнасці ў гэтай галіне прыцягваліся асобы, якія не мелі на тое спецыяльнай падрыхтоўкі. Каб займацца пытаннямі экалагічнага выхавання, недастаткова быць прафесіяналам-прадметнікам: біёлагам, батанікам альбо заолагам, неабходна быць перш за ўсё тонкім псіхолагам і педагогам, арганізатарам: умець арыентавацца ў тым альбо іншым соцыуме, умець аказваць уплыў на фарміраванне сістэмы каштоўнасных арыентацый асобы, умець забяспечыць кансалідацыю сіл і магчымасцей грамадства ў вырашэнні канкрэтных праблем. Гэтымі якасцямі павінен валодаць сацыяльны педагог. Таму ўключэнне ў праграму падрыхтоўкі будучых сацыяльных педагогаў спецкурса «Сацыяльная экалогія» з'яўляецца справай вельмі важнай, актуальнай і неабходнай.

З мэтай падрыхтоўкі студэнтаў да фарміравання ў іх маральна-экалагічнай свядомасці намі распрацоўваецца прафесіяграма сацыяльнага педагога, дзе вызначаецца экалагічная функцыя яго будучай дзейнасці.

Ажыццяўленне цэласнай праграмы магчыма толькі пры наяўнасці выпрабаванай сістэмы падрыхтоўкі педагога, якая ўключае прафесійны адбор, змястоўную і матэрыяльна забяспечаную праграму навучання і выхавання, пазааўдыторную работу, дзейнасць студэнтаў па самаадукацыі і самавыхаванню, стажыроўку. Усе гэтыя кампаненты ўзаемазвязаныя паміж сабою.

Апрабацыя атрыманых студэнтамі ведаў, уменняў і навыкаў магчыма ў час праходжання імі вытворчай практыкі ў пазашкольных установах альбо ў спецыяльна створаных пры кафедрах педагогікі экалагічных клубах.

Казлоўская Л.І.,
канд. пед. навук,
дацэнт

ДА ПЫТАННЯ АБ КЛАСІФІКАЦЫІ ГУЛЬНЯЎ

Гульнявая дзейнасць у сферы вольнага часу вельмі разнастайная па канкрэтных формах свайго праяўлення. Гульні адрозніваюцца паміж сабой па прызначэнні, характары выкарыстаных атрыбутаў. Вызначэнне асаблівасцей арганізацыі гульнявой дзейнасці патрабуе ўсебаковага вывучэння гульняў. Для гэтага неабходна ажыццявіць іх класіфікацыю, пад якой мы разумеем размежаванне гульняў, заснаванае на пэўных прыкметах. Гэта дазваляе вылучыць разнастайныя групы гульняў, устанавіць унутраныя сувязі і адрозненні паміж імі, найбольш поўна ахарактарызаваць іх сутнасць.

Праблемы, звязаныя з класіфікацыяй гульняў, разглядаліся такімі навукоўцамі, як Д.П.Лесгафт, В.Г.Марц, В.М.Церскі, В.М.Усеваладскі-Гернгрос,

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ